IRAQ- KURDISTAN
PARLIAMENT
Kurdistan-Hawler

No:
Date:

پەرلەمانی کوردستان ـ عیراق
کوردستان ـ هەولێر

ژمارە:
بەروار: ٢٠١٥/١/٢٧

٢٩٠
٢٠١٥/١/٢٩ کاوبار

بەڕێز/ سەرۆکایەتی پەرلەمانی کوردستان

بابەت/ پرۆژە یاسای (هەموارکردنی مووچەکان لە هەرێمی کوردستان _ عیراق)

بەڕێزان ئێمە بەژمارەی یاسایی پەرلەمانتاران کە لەخوارەوە واژۆمان کردووە داوا دەکەین پرۆژە هەموارکردنی یاسای **(هەموارکردنی مووچەکان لە هەرێمی کوردستان _ عیراق)** بخرێتە بەرنامەی کاری دانیشتنەکانی پەرلەمان تا گفتوگۆیان لەسەر بکرێت و پەرلەمان پەسەندی بکات.

هاوپێچ دەقی پرۆژەی هەموارکردنی یاساکە:

ژمارە	ناوی پەرلەمانتار	واژۆ
-١	رابون لەتیف خلف عمر وحلی	
-٢	فایەق مستەفا رەسول	٢٠١٥/١/٢٥
-٣	عبدالرحمن علی رضا	٢٠١٥/١/٢٥
-٤	برزو مجید عبدالله	
-٥	تارەمان ئازاد فتاح	
-٦	[illegible] ابراهیم امین	
-٧	محمود حاجی عمر	
-٨	محمد صابر اسماعیل	
-٩	سهام عمر قادر	
-١٠	زولفا محمد عبدالله	
-١١	علی حمە صالح	
-١٢	بێستون فائق	
-١٣	ئومێد حەمە عەلی	
-١٤	انور عمار مصطفی	
-١٥	د. هوزان اسماعیل عزیز	
-١٦	أیوب عبدالله رحمن	
-١٧	حسن صالح	

[signature]	عمر [illegible]		١٨-
[signature]	شيركو [illegible]		١٩-
[signature]	بهزاد درويش زيباري		٢٠-
[signature]	[illegible]		٢١-
[signature]	د. [illegible] صالح السيد		٢٢-
[signature]	حسين اسماعيل حسين ([illegible])		23-
[signature]	نجيبة لطيف احمد		٢٤-
[signature]	سوزان [illegible]		٢٥-
[signature]	بشرى اسماعيل (مصطفى)		26
			27
			28
			29
			30
			31
			32
			33
			34
			35
			36
			37
			38
			39
			40
			41
			42
			43
			44
			45
			46
			47
			48
			49
			50

پرۆژەی یاسای (هەموار کردنی مووچەکان لە هەرێمی کوردستان _ عێراق)

ماددەی یەکەم:

ئەم وشە و زاراوانەی خوارەوە ماناکانی بەرامبەریان دەگەیەنن:

١. ئەنجومەنی وەزیران: ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستانی عێراق.

٢. وەزارەتی دارایی: وەزارەتی دارایی حکومەتی هەرێمی کوردستانی عێراق.

٣. لیژنە: لیژنەی هەمووارکردنی مووچەکان کە بەپێی حوکمەکانی ئەم یاسایە پێکهاتووە.

٤. فینە(دەستە): بریتیە لە کۆمەڵێك فرمان کە پلەی تایبەتییان هەبێ و مووچە و بەرپرسی وایان هەبێ کە بە پێی تەنیا ئەم یاسایە پۆلین دەگرێن نەك هی دی.

٥. فەرمانبەری گشتی: هەر کەسێك فرمانێکی گشتی پێ سپێردرابێ لە ناو میلاکی حکومەت بەرامبەر بە مووچەیەك کە وەری دەگرێ لە بودجەی گشتی کە مل کەچ بێ بۆ حوکمەکانی یاسای خانەنشینی.

ماددەی دووەم:

ئەم یاسایە پێی دەگوترێت: (یاسای هەموارکردنی مووچەکان لە هەرێمی کوردستان _عێراق).

ماددەی سێ یەم:

وەزارەتی دارایی لیژنەیەك پێك دەهێنێت بۆ پۆلین کردنی مووچەکان و دابەشکردنیان بەم شێوەیەی خوارەوە:

١. دەستەی یەکەم: دەستەی باڵایە لە پەیژەی مووچە و ئیمتیازات و بەخشینی دارایی و لەبەرزترین مووچەوە لە هەرێم دەست پێدەکات و بە مووچەی هەموو ئەوانەدا تێدەپەرێت کە لە ناو پلە تایبەتەکانن بە پێی یاسا تایبەتەکان یاخود هەر یاسا و بڕیارەکانی دیکە و بە مووچەی بەڕێوەبەرە گشتیەکان و ئەوانەی لە پۆلەکانی ئەوانن تێدەپەرێت.

٢. دەستەی دووەم: دەستەی ناوەنجی و نزمە لە پەیژەی مووچەکان کە لە هەرێمی کوردستان جێبەجێ کراوە لە غەیری ئەو حاڵەتانەی کە لە برگەی یەکەم لەم ماددەیە دەقی هاتووە.

ماددەی چوارەم:

١. ڕێژەیەکی دیاری کراو لە کۆی مووچەی ئەسڵی و بەخشینی چەسپاو دەبڕدرێ لەوانەی کە دەستەی یەکەم دەیانگرێتەوە و بە شێوەیەکی بەرزبونەوەیی (تصاعدی) لە نزمترین مووچەوە بۆ بەرزترین مووچە، بە مەرجێك ڕێژەی برینەکە لە بەرزترین مووچەی دەستەی یەکەم لە ٢٥٪ کەمتر نەبێت لە ڕێژەی برینی. نزمترین مووچەش لە هەمان دەستە لە ٥٪ زیاتر نەبێت.

٢. ڕێژە براوەکان لە مووچەکانی دەستەی یەکەم دەخرێتە سەر مووچەی دەستەی دووەم بە شێوەیەکی دابەزینی و دابەش دەکرێن بۆ ڕێژەی لقی و ڕێژەی کەمتریش بۆ پلەی بەرزتر لە پەیژەی مووچەکانی هەمان دەستە.

٣. وەزارەتی دارایی ڕێنمایی پێویست بۆ ئاسانکاری جێ بەجێ کردنی ئەم یاسایە دەردەچوێنێت.

ماددەی پێنجەم:

ئەم یاسایە ئەوانەش دەگرێتەوە کە بە گوێرەی یاسا لە دەستەی یەکەم و دووەم لە ڕابردوودا خانەنشین کراون یان لە داهاتوودا خانەنشین دەکرێن و بە پێی پەیڕەوێکی تایبەت کە لیژنەی دیاریکراو لە وەزارەتی دارایی دەری دەچوێنێت.

ماددەی شەشەم:

پێویستە ئەنجومەنی وەزیران ئەم یاسایە جێ بەجێ بکات.

مادەی حەوتەم:

ئەم یاسایە لە مێژوی بلاوکردنەوەی لە ڕۆژنامەی فەرمیدا جێ بەجێ دەکرێت.

هۆیەکانی دەرچواندنی ئەم یاسایە :

لەبەر ئەوەی جیاوازییەکی گەورە لە نێوانی پەیژەی مووچەکانی دەستەکانی فەرمانبەری دا هەیە کە سیستەمێکی تایبەت بە مووچەکان لە هەرێمی کوردستان دیناوە ئەمە کەلەبەرێکی گەورەی لە نێوان چینە کۆمەلایەتیەکان خەلقاندووە بە تایبەتی لە ناو فەرمانبەر و ئەوانەی خزمەت گوزاری گشتیان پێ سپێردراوە بە پێی سیستەمی پەیژەی مووچەکان دەبێتە مایەی زیاتر کردنی داری کۆمەلایەتی و ئینتیمای فەرمانبەر و ئەوانەی حزمەتگوزاری گشتیان پێ سپێردراوە بە هێزتر دەبێ بۆ دەزگای گشتی و بۆ نیشتمان و گەلەکەی لەبەر ئەوەی هەلوەشاندنەوەی ڕێژەی جیاوازەکانی نێوان چینەکان بار گرانی حکومەت زیاد ناکەن بە تەرخانکردنی پارە و دارایی زیاتر بۆ مووچەکان و نابێتە هۆی گرانکردنی بودجەی گشتی بە زێدە هەلاوسان لە بواری مووچەکان، بۆیە ئەم یاسایە دەرچوێندارا.